

УДК 327

DOI 10.30970/vir.2020.48.0.11035

УНІВЕРСАЛЬНО-РЕГІОНАЛЬНИЙ ДИСКУРС ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІГИ АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ

Святослав Васильців, Олександр Кучик

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел. 0322-39-41-32,
e-mail: sviatoslav.vasylytsyv@icloud.com,
ol_kuchyk@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-9767-9520>*

Обговорення політичної ситуації в сучасній арабській державності не бере до уваги участь Ліги арабських держав у дебатах щодо зародження системи ООН, що виникла після Другої світової війни. Адже на ранньому етапі цей орган не мав повнозначно вираженого універсалізму, і інтеграційне співробітництво Ліги арабських держав обмежувалося рамками політики безпеки. Згодом зникло будь-яке бажання впливати на характер тих ідей і інститутів, які формуватимуть Організацію Об'єднаних Націй. Ліга арабських держав ніколи не виявляла прихильності щодо логіки глобального Півдня. Проте значення діяльності ООН применшується в дипломатичних процесах Ліги, що тактично використовували держави-члени як канал для максимізації регіонального впливу на внутрішні арабські виклики, відмінні від глобального порядку.

Ключові слова: Ліга арабських держав; Організація Об'єднаних Націй; Близький Схід; Північна Африка; регіоналізм; суверенітет; універсалізм; безпека.

Постановка наукової проблеми та її значення. Враховуючи стрімкий розвиток недержавних утворень, постає питання аналізу міжнародних організацій у контексті їхнього впливу на геополітичну ситуацію та на подібних собі. *Ліга арабських держав* (ЛАД) займає чи не ключове місце у мусульманському світі, виконуючи функцію прототипного Арабського Халіфату. Однак не існує чіткого дефініювання ЛАД щодо приналежності до регіональної чи щодо універсальної організації.

З огляду на це **метою статті** є дослідження функціональних засад ЛАД крізь призму участі у «проекті ООН» та фактичного значення міжнародної організації сьогодні та у найближчому майбутньому.

Період, коли повстанські збройні угруповання могли розглядати ООН як стратегічний варіант політичного впливу, схоже, давно минув. На початку ХХІ століття західне панування виснажується [11, с. 148–149], регіональні

напруженості постійно посилюються, а державний устрій на Близькому Сході і в Північній Африці піддається серйозним сумнівам. Тим часом такі транснаціональні рухи, як Ісламська Держава, прагнуть замінити регіональний простір релігійних вимірів на всесвітній халіфат, а рухи громадянського суспільства після Арабської весни виступають проти поліцейських режимів, які тривалий час домінували в регіоні. Отож важливо повернутися до цього ключового історичного моменту, який розкриває аспекти еволюції арабської державної системи.

Обговорення типу арабського державництва сьогодні часто стосуються угоди Сайкса–Піко 1916 року, у якій проілюстровано відсутність універсальної арабської агенції з упорядкування регіональних та міжнародних справ. Зважаючи на її наслідкову природу, недостатньо розглядати лише таємну угоду про регіональні сфери впливу між англійцями та французами (Ірак для перших, Сирія для останніх), а потрібно врахувати вплив Росії (поруч із ними залучений міністр закордонних справ Сергій Дмитрович Сазонов, колега мсьє Франсуа Жоржа Піко та сера Марка Сайкса, що робить її справді «угодою Сайкса–Піко–Сазонова»). Вона навряд чи охоплює весь спектр післявоєнних колоніальних «спірних земель» «російської високої руки» в арабському світі на початку – усередині ХХ століття. Аналогічно, домінуючий наратив щодо ідеології та світогляду протягом цих десятиліть часто оминає те, що виникло, хоча потенційне залучення «народжених» арабських країн до Ліги арабських держав з розвитком глобальної дискусії применшувало значення ООН у регіоні. Дійсно, більша частина геополітичної літератури цього періоду зосереджена передусім на темі Палестинського питання, питання щодо постколоніальної боротьби в Леванті та Північній Африці чи щодо виникнення нафтової галузі в Аравії. Власне це було ще однією ключовою рисою розвитку в сучасній історії формування арабського державного ладу, а саме – періоду між Другою світовою війною і 1960-ми роками [4, с. 9–11].

Зважаючи на перспективи глобального Півдня щодо природи проекту ООН, який потребує подальшого історичного вивчення, доцільно наголосити, що ранній досвід Ліги арабських держав не сформулював повного вираження універсалізму. Він був лише частково регламентований, здебільшого, із внутрішніх причин, включаючи відсутність контрдискурсу щодо зосередженості державної еліти на безпеці. З самого початку Ліга арабських держав розглядала проект ООН як ідеал, який, як вона вважала, міг би сформувати більшу інституцію – або, навіть, частково належати їй. Згодом Ліга не прагнула тривало впливати на характер тих ідей та інститутів, які виникли після формування нової всесвітньої організації. Проте невеликий початковий поштовх виявився важливим, засвідчуючи прагнення представити альтернативну політичну програму, засновану на арабському світогляді і його прагненні до суверенітету.

Окрім того, результати аналізу дають підставу стверджувати, що роль ООН не є настільки значною в дипломатичних і багатосторонніх процесах Ліги арабських держав, як це доволі часто сприймається більшістю. Фактично протягом останніх 70-ти років арабські держави часто розглядали ООН, з одного

боку, як тактичний канал, як канал для максимізації регіональних уявлень про природу глобального порядку, а з іншого – як форум для просування провінційних інтересів. Відсутність внутрішньої регіональної дискусії щодо ролі і місця ООН за межами державних установ дала змогу парадигмі державної безпеки відмовитися від дещо ширшої, деполітизованої і глибшої участі в універсальних принципах у рамках формування системи ООН. Однак досвід Ліги арабських держав щораз більшою мірою відображає субрегіональну динаміку, яка поступово послаблює саму організацію та її дії. Отож завданням Ліги арабських держав слугує вирішення напруженостей: між наднаціональними інтересами і суверенітетом; між універсальністю та приватністю. Зрештою, зважаючи на добровільні інтерпретації регіональної політики Ліги арабських держав, які надмірно висували на перший план ідентичність [1, с. 285–288], завжди переслідувала б їх на шляху загальноприйнятого трактування монохроматичного розуміння країн третього світу і недиференційованої солідарності на глобальному Півдні. Ствердження регіональної винятковості може лише максимізувати інтереси під логікою переговорів і, як це не парадоксально, дійти згоди щодо поглядів міжнародних відносин.

Ліга арабських держав заснована в Каїрі 22 березня 1945 року для «захисту незалежності і суверенітету держав-членів» [2, с. 50–54]. У багатьох відносинах її створення стало кодексом складного і заплутаного падіння Османської імперії. Шість арабських держав, тоді номінально незалежних – Єгипет (1922), Ірак (1932), Ліван (1943), Саудівська Аравія (1932), Сирія (1944) і Трансйордан (1921), який став Йорданією (1946) – зібралося разом (незабаром після цього 5 травня приєднався Ємен). Заявлена мета полягала в тому, щоб «зблизити відносини між державами-членами і координувати співпрацю між ними, захистити їх незалежність і суверенітет та в загальному розглядати справи та інтереси арабських країн» [12, с. 98–103]. Протягом ключового періоду формування, аж до створення Ліги арабських держав і після цього, заклали основи арабської регіональної політики, які, можливо, потребують оновлення сьогодні.

У цей період з'єдналися дві формотворчі логіки. З одного боку, формування арабської держави саме по собі було «органічним» проектом, що встановлює відносини з альтернативними «одночасними» місцями влади [10, с. 88–89], зокрема племінними, які завжди готові кинути виклик цьому новому державному порядку. З іншого боку, інтенсифікація дипломатичних обмінів між новими країнами, хоча й обмеженими цим ядром з шести країн, в області, яка з часом охопить 22 держави, слугувала вираженням реакції на колоніальні домовленості і подальші стратегічні розрахунки (наприклад, Суецька криза 1956 року), поділ на політичні табори («прогресивні» країни, такі як Ірак і Єгипет, проти «помірних», таких як країни Перської затоки), довготермінові альянси і контральянси (наприклад, іракський Ва`ath проти сирійських режимів Ва`ath). Об'єднання та іноземний контроль діяли пліч-о-пліч. Сфера дії Ліги визначалася подвійною головоломкою: «Яким чином була досягнута узгоджена мета панарабського націоналізму за допомогою співпраці між існуючими

суверенними державами (і пізніше іншими), шляхом часткового географічного об'єднання або більш всеосяжними схемами єдності? Як арабські політичні лідери повинні були захищати і відстоювати свої особливі інтереси як усередині країни, так і в більш широких арабських умовах?» [9, с. 52–55].

Можна додати третій вимір: погляд на світ виникаючих глобальних, здебільшого конкуруючих, ідей. Уважне вивчення засвідчує, що арабська регіональна динаміка спрямована як на формування універсалістського проекту ООН, так і на побудову регіональної архітектури. Однак протягом наступних десятиліть Ліга арабських держав поступово демонструвала чотири основні динаміки, здатні зменшити цей початковий імпульс: безплідні регіональні конфлікти; бюрократичну неефективність; другорядне значення внутрішніх дебатів громадянського суспільства; поступовий перехід від дискурсу універсалізму до релятивізму.

Отож Ліга арабських держав слугувала вираженням ідентичності та водночас прагнула подолати свої культурні та географічні обмеження. Новий дискурс, яким би реактивним він не був, прагнув закріпити себе за межами колоніальних норм, в тому числі і системи мандатів [5, с. 285–286]. Однією з проблем арабського націоналізму вважають подолання зіставлення поняття невтручання з поняттям проникності.

Звісно, динаміка в регіоні аж ніяк не унікальна, що вкотре підтвердилося, коли питання Палестини та Алжиру актуалізували проблеми деколонізації і самовизначення. Поряд з подіями в інших місцях (зокрема, на Індійському субконтиненті і країнах Африки на південь від Сахари), вони проілюстрували випадки «складної природи ідеалів інтернаціоналізму в середині двадцятого століття і різних, часто конкуруючих уявлень, які боролися за перевагу в той час» [5, с. 189–190]. Як у випадку з економічними питаннями, виникає питання щодо того, чи будь-коли арабські держави мали намір інтегрувати регіональний порядок в універсальний, чи просто, з кінцевою метою, в обмежений спосіб підтримувати публічну міжнародну позицію, зберігаючи при цьому незалежність. В організації виникав момент для висунення концепції, проте чи був він одним з внутрішніх арабських націоналістичних рухів, що впливав би на створення Ліги арабських держав, яка також розвивалась паралельно з релігійними рухами [9, с. 58–62], або ж це бачення було відображенням того, що називають «арабською холодною війною» [7, с. 17–18]. Що спричинило боротьбу за владу між урядами, роз'єднаність, погане управління і невтручання, характерні для цієї ситуації? Сьогодні немає жодних доказів того, що існував механізм для мобілізації цих настроїв з більш глобальної точки зору, щоб заручитися підтримкою населення й обговорювати, як і раніше, проблеми.

Розроблене у такий спосіб інтеграційне співробітництво Ліги арабських держав обмежували рамки політики безпеки з мінімальними угодами у вигляді результату. Така «недостатня інтеграція» означала слабе посередництво і неможливість самореалізації.

Можна стверджувати, що під час прийняття рішень в Лізі відсутнє ефективне регіональне співробітництво, причому спільні інтереси держав-членів є єдиним

стимулятором інтеграції. Як конкретна реалізація регіоналізму, інтеграційний процес повинен здійснюватися за рахунок частини суверенітету. Ліга арабських держав не має ефективного інституту прийняття рішень і наднаціонального механізму реалізації політики.

З середини 1940-х до середини 1960-х років ООН спостерігала момент, який, можливо, відіграв роль катализатора для вирішення інтенсивних арабських дебатів щодо суверенітету на міжнародному рівні. Напруженість між пан-арабським націоналізмом і суверенітетом у регіоні досягла свого піка. Однак «поява регіонального порядку в арабському світі стала наслідком зміцнення державного суверенітету і зміни значення арабського націоналізму». Замість того, щоб спиратися на суспільні очікування державності, він змістився у бік «встановлення відносно стабільних очікувань і загальних норм для регулювання міжарабських відносин» [9, с. 71–74]. Нерівномірно поєднуючи ідеологічні та матеріальні аспекти, Ліга зробила вибір на користь безпеки, чим зміцнила переговорні позиції своїх держав-членів, однак зашкодила динаміці суспільства і міжнародній взаємодії. У цьому випадку «інституціоналізація суверенітету і зміна значення арабського націоналізму» спонукали арабських лідерів діяти.

У той час як Ліга арабських держав мінімально брала участь в обговоренні ідей в ООН [8, с. 9–11], оскільки вирішила швидко зосередитися на питаннях сусідства, організація налагодила дещо міцніші зв'язки зі світовим органом з питань безпеки, що впливає з Розділу VIII Статуту ООН про захист прав через регіональні організації та первинної уваги Ліги до цих питань. Простежуючи низку подій від арабо-ізраїльського конфлікту 1948 року в результаті воєн 1956, 1967 і 1973 років, а також миротворчої місії в Лівані, війни в Перській затоці 1990 року, лівійської і сирійської криз 2011 року, ООН систематично «присутня» в Лізі арабських держав.

Співпраця досягла свого апогею в трьох важливих моментах: у зв'язку з війною в Перській затоці 1990–1991 років, втручанням 2011 року в Лівії і початком громадянської війни в Сирії 2011 року. Після вторгнення в серпні 1990 року в Кувейт з боку Іраку Саддамом Хусейном, Ліга арабських держав (спочатку розділена в своїй реакції на цю подію) і ООН об'єднали зусилля для запровадження економічного ембарго проти Багдада, яке супроводжувалось військовою операцією на чолі зі США. Наслідком цього стало також кілька місій протягом 90-х років, щоб утримати країну під економічним і політичним наглядом, зокрема, за допомогою Програми «Нафта в обмін на продовольство» і місій Спеціальної комісії ООН з ліквідації зброї масового ураження. Ліга арабських держав схвалила резолюцію, прийняту спочатку *Радою співробітництва країн Затоки* (РСЗ) і передала питання по Лівії до Ради Безпеки ООН, що завершилось прийняттям резолюцій 1970 і 1973 років, які санкціонували втручання проти режиму Муаммара Каддафі і військову операцію під керівництвом *Організації Північноатлантичного договору* (НАТО). Зрештою Ліга арабських держав після повстання проти президента Сирії Башара Асада в березні 2011 року очолила спільну місію спостерігачів з

ООН для спостереження за ситуацією в Сирії наприкінці 2012 – на початку 2013 рр.

Така асоціація характеризувалася партнерством, орієнтованим на військові операції, і не завжди приносила успішні результати. Крім того, співпраця приховувала той факт, що сама Ліга арабських держав протягом усієї своєї історії «грала у квача» на субрегіональному рівні. Хоча досвід засвідчує: незважаючи на твердження щодо важливої ролі регіональних організацій у вирішенні конфліктів, діяльність низки регіональних органів зрідка можна вважати вичерпною [6, с. 402–403]. Адже, як зазначено вище, Лігу арабських держав вважають «консервативною опорою, що відстоює принцип невтручання у внутрішні справи своїх держав-членів... [і] вона не починала якоїсь суттєвої політики в рамках контрольованих членами зон» [5, с. 152–153].

Послаблюючи себе інституційно, Ліга парадоксальним чином налаштувалася на поширення паралельних і субрегіональних форумів, що значно ускладнювало врегулювання конфліктів. У різний час і в умовах, що змінюються конфігураційно, конкретні політичні табори та альянси країн переслідували свої цілі. Загалом держави Перської затоки, спочатку очолювані Саудівською Аравією, до яких згодом приєдналися Об'єднані Арабські Емірати і Катар, у паралельній дипломатії були домінуючими суб'єктами. Марокко і Йорданія (дві монархії) часто приєднувались до них. Єгипет завжди був ключовим, передусім через розташування штабу Ліги в Каїрі та індивідуальну активність деяких єгипетських генеральних секретарів, зокрема Амра Муси. Цікавою щодо цього є думка Марко Пінфарі, який наводить таку хаотичну логіку «шопінгу на форумах»: «Одним з найбільш помітних контрзаходів, які були прийняті для компенсації очевидної слабкості регіональних організацій у врегулюванні конфліктів, особливо в басейні Середземного моря, на Близькому Сході і в Африці, було створення ряду субрегіональних і міжрегіональних органів, організаційних форумів, що, в свою чергу, призвело до істотного збільшення числа учасників, залучених в діяльність по врегулюванню конфліктів» [6].

Конфлікти, зокрема між Єгиптом і Лівією 1977 року, Суданом протягом 1980–2000 рр., кризою в Перській затоці 1990–1991 років або нещодавня сирійська громадянська війна чи лівійська війна, дійсно спричиняли таку заплутану картину і, найчастіше, суперечливі процеси.

Деяку співпрацю налагоджували і з Організацією африканської єдності, а потім і з АС: перший саміт відбувся в березні 1977 року в Каїрі, другий – у жовтні 2010 року в Сирті, Лівія. Однак арабські держави зверхньо ставилися до комунальної співпраці з Африкою, і ця співпраця *de facto* була інституціоналізована в ієрархії. Дійсно, арабо-африканське співробітництво, яке в 1970-х роках створило прецедент у співпраці Північ–Південь, до 90-х років перетворилося на різновид розриву між Північчю і Півднем у третьому світі. Короткочасне відродження в ХХІ ст. багато в чому пов'язане з політичними цілями Каддафі, його фінансовим впливом на АС і міжнародною динамікою співпраці з іншими міжнародними організаціями, передусім з ЄС.

Дослідження сирійської кризи, що розпочалася в березні 2011 року, ще більше проявило динамічну і зацікавлену організацію, яка співпрацювала з ООН. Однак замість пошуку рішення між сирійськими сторонами Ліга призупинила участь уряду в його засіданнях у листопаді 2011 року. У липні 2012 року він виступив спонсором конференції сирійської опозиції, а в наступному місяці прийняли рішення надати підтримку сирійському народові, щоб захищати себе. У березні 2013 року він запросив лідера сирійської опозиції *Сирійська національна рада* (СНС, згодом «Коаліція») Муаза аль-Хатіба зайняти місце за сирійським прапором на зустрічі Ліги арабських держав у Досі. Щодо цього Абдель Барі Атвал зазначив: «Ліга арабських держав вирішила підтримати зміну режиму силою зброї на ранньому етапі, і схвалила надання сучасної зброї опозиції, щоб прискорити процес. Це безпосередньо сприяло мілітаризації боротьби і проклало шлях для виходу груп джихадистів на поле битви» [3, с. 4]. У квітні 2014 року Лахдар Брахімі, який у серпні 2012 року замінив Кофі Аннана як Спільного спеціального посла ООН і Ліги арабських держав до Сирії, запропонував закрити компонент Ліги арабських держав у своїй місії і функціонувати виключно як ООН. Через місяць він подав у відставку, як і його попередник.

Сирійська криза швидко стала втіленням занадто великої кількості протиріч і представляла занадто багато загроз для держав-членів. Дотримуючись прав людини, верховенства закону і поваги права сирійського народу на вибір свого лідера, держави-члени вступили на шлях, який для більшості з них легко вказував би на порушення цих самих цінностей у своїх країнах. Під проголошеними принципами верховенства закону розуміли значно більший геостратегічний набір цілей, які фактично слугували основною рушійною силою цих держав, що для багатьох режимів став соціально-політичним штормом, спричиненим «Арабською весною».

У березні 2014 року Ліга засудила «масові вбивства мирних жителів» у сирійському протистоянні і закликала всі сторони конфлікту докласти зусиль задля припинення громадянської війни. «Ми засуджуємо вбивства невинних людей, здійснені режимом Башара Асада», – сказано в тексті заяви.

Згодом, 2015 року, Ліга висловила підтримку військового вторгнення Саудівської Аравії в Ємен проти шіїтських хуситів і сил, вірних колишньому президенту Алі Абдаллі Салеху, якого усунули з посади під час повстання 2011 р.

У відповідь на вторгнення Туреччини в північну частину Сирії, спрямоване на витіснення сирійських курдів, підтримуваних США, з анклавів Афрін, 15 квітня 2018 року Ліга арабських держав ухвалила резолюцію, що закликала вивести турецькі війська з Африки [13].

У вересні 2019 року Ліга арабських держав засудила плани Біньяміна Нетаньяху анексувати східну частину окупованого Західного берега, відому як долина річки Йордан [14].

Ліга арабських держав провела останній саміт в Каїрі 12 жовтня 2019 року, щоб обговорити наступ Туреччини на північний схід Сирії. Після зустрічі

держави-члени проголосували за засудження турецького наступу та назвали його «вторгненням» і «агресією» проти арабської держави, зазначаючи, що організація вважає це порушенням міжнародного права [15].

Висновки. Практично одночасне виникнення ООН і Ліги арабських держав могло б дати надію до розуміння того, що нова всесвітня організація слугуватиме вектором для злиття світоглядів, а не тільки для прогресу арабського політичного звільнення. Алжирський випадок деколонізації і надії, покладені на його подання до ООН наприкінці 1950-х років, є прикладом такого основоположного моменту. Проте все завершилось великим розчаруванням, оскільки світовий орган, поступаючись французькому тиску, не зміг вирішити цього питання. Керуючись логікою регіональної безпеки, Ліга арабських держав не досягла добрих результатів з ефективності, єдності й управління. Багато в чому вона відображала сучасні дистрофічні заставки арабського світу. Мало хто в регіоні покладав серйозні надії на її роботу. Насамперед її розглядали як арену, де політична вага була оцінюючим фактором серед арабських держав і домінувала *Realpolitik*, при цьому думку арабського населення і громадянського суспільства не враховували.

Незважаючи на стійку взаємодію з ООН у сфері підтримання миру і безпеки, Ліга арабських держав розглядає регіональні проблеми – насамперед, але не виключно, збройні конфлікти, оскільки права людини і релігія також фігурують у дискусіях Ліги – як сферу, яку вона ревно охороняє. Цей підхід зумовив формування процесу субрегіоналізму, у результаті якого кілька центрів сили, зокрема GCC або такі ключові країни, як Саудівська Аравія, більшою мірою визначали кризовий менеджмент якісніше, ніж сама Ліга.

Перед обличчям цього розвитку Ліга арабських держав просунулася далі в області сек'юритизації. Зокрема, 2015 року оголосили про створення об'єднаних військових сил у складі близько 40 000 осіб. Стверджували, що це розроблено у відповідь на безпрецедентні загрози і заворушення в регіоні. Сили також об'єднали, щоб протистояти Ірану та, більшою мірою, для перерозподілу безпекових сил у регіоні і зростання другої хвилі неоавторитаризму. Таку логіку дій можна назвати реактивною, оскільки «супер-GCC», як оновлений тип попередньої, міг лише означати, що Лізі арабських держав доведеться переглянути власний підхід. Проте створення спільних сил безпеки надто проблематичне, з огляду на історію Ліги і географічне розташування її членів.

Отже, створення Ліги арабських держав доволі тісно пов'язане з колоніальною ситуацією і прагненням до створення інтегрованої арабської держави, а також із занепадом Британської і Французької імперій, поряд з холодною війною. Проте досвід Ліги арабських держав слугує важливим нагадуванням того потенціалу для багатосторонності, який існував у перші роки після виникнення ООН. Як зазначали Ден Плеш і Томас Г. Вайсс, «і сутність військових дій, і їхнє географічне охоплення виходять далеко за рамки простої моральної історії про військовий тріумф, про який зазвичай розповідається як про американську або англо-американську історію, яка, можливо, стала визначальною для сучасного світового порядку» [10]. Подальше управління

Лігою арабських держав зазначеним принципом досі активно стримувало перспективу комплексної багатосторонності та безпеки в умовах зростаючої поляризованості Арабського світу і регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Жданов Н. В.* Исламская концепция миропорядка / Н. В. Жданов. – Москва : Междунар. отношения, 2003. – 568 с.
2. Міжурядові регіональні організації : навч. посібник / за ред. Б. І. Гуменюка. – Київ : Київський університет, 2001. – 199 с.
3. *Приходько О. В.* Борьба с международным терроризмом: Россия, США и Европа / О. В. Приходько // США: экономика, политика, идеология. – 2003. – № 5. – С. 4.
4. *Скороход Ю. С.* Еволюція політики Росії на Близькому Сході / Ю. С. Скороход // Актуальні пробл. міжнар. відносин. – 2002. – Вип. 31 (Ч. 1).
5. *Azzam A. A.* La Ligue Arabe et l'unité mondiale / A. A. Azzam // La pensee politique arabe contemporaine / editor Abdel Malek. – P.: Editions du Seuil, 1980. – 384 p.
6. *Hassouna Hussein A.* The League of Arab States and Regional Disputes: A Study of MiddleEast Conflicts / Hussein A. Hassouna. – New York : Oceana Publishers, 1975. – 512 p.
7. *Kechichian Joseph A.* Security Efforts in the Arab World: A Brief Examination of Four Regional Organizations / Joseph A. Kechichian. – Santa Monica : RAND, 1994 – 25 p.
8. *Maddy-Weitzman Bruce.* The Inter-Arab system and the Gulf War: continuity and change / Bruce Maddy-Weitzman. – Atlanta : The Carter Center, 1991. – 19 p.
9. *Podeh Elie.* Between stagnation and renovation: the Arab system in the aftermath of the IraqWar / Elie Podeh // Middle East Review of International Affairs. – 2005. – Vol. 9. – No 3. – P. 52–74.
10. *Taylor Alan.* The Arab balance of power / Alan Taylor. – Syracuse, New York : Syracuse University Press, 1982. – 175 p.
11. *Zacher Mark.* International Conflicts and Collective Security, 1946-1977: The United Nations, Organization of American States, Organization of African Unity, and Arab League / Mark Zacher. – London : Praeger Publishers, 1979. – 309 p.
12. *ليمج فراع. كيدوعسلا و ايروس و رصمرودل قيرسلا قاتولا* = Аріф Джаміль. Секретні документи щодо сирійської, єгипетської та саудівської ролей / Джаміль Аріф. – Каїр : Ад-Давлія ліль Іляму Ан-Наср, 1995. – 271 с. (араб.мов.)
13. *Yeni Safak.* Turkey slams Arab League resolution on Afrin operation / Safak Yeni [Electronic resource]. – Available from : <https://www.yenisafak.com/en/news/turkey-slams-arab-league-resolution-on-afrin-operation-3329296>, вільний. – Назва з екрана.
14. BBC. Arab nations condemn Netanyahu's Jordan Valley annexation plan [Electronic resource]. – Available from : <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-49657915>, вільний. – Назва з екрана.
15. Reuters. Turkey's Syria offensive an 'invasion': Arab League secretary general [Electronic resource]. – Available from : <https://www.reuters.com/article/us-arableague-turkey-syria-idUSKBN1WR0C9>, вільний. – Назва з екрана.

Стаття надійшла до редколегії 30.08.2019

Прийнята до друку 10.09.2019

**DISCOURSE BETWEEN THE REGIONAL AND UNIVERSAL NATURE
OF THE FUNCTIONING OF THE LEAGUE OF ARAB STATES****Svyatoslav Vasylytsiv, Oleksandr Kuchyk**

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universitetska Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel. 0322-39-41-32,
e-mail: sviatoslav.vasylytsyv@icloud.com,
ol_kuchyk@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-9767-9520>*

Discussion of the political situation in the modern Arab statehood does not take into account the participation of the League of Arab States in the debates about the inception of the UN system, which arose after the Second World War. At an early stage, this institution did not have a full-fledged universalism, and the integration cooperation of the League of Arab States was confined to a security policy framework. Subsequently, the desire to influence the nature of the ideas and institutions that would shape the United Nations was completely lost. The League of Arab States has also never been committed to the logic of the global south. However, the UN can occasionally be disavowed in the diplomatic processes of the League, which have been tactically used by member states as a channel to maximize regional influence on internal Arab challenges other than the global order.

Key words: Arab League; United Nations; Middle East; North Africa; regionalism; sovereignty; universalism; security.